

Nové vydání výboru básní Jiřího Wolkerera je posledním článkem řetězu pomluv a nactiutrhání mrtvému básníku. Jestliže dřívější poznámky o Wolkerově světovém názoru byly zabalovány do příjemných kulatých slov, vystupuje v této knížce tak úzkostlivě komentované profesorem Hiklem úmysl, jenž má mnoho společného s provokací. Úkolem knihy je vykreslit Jiřího Wolkerera jakožto básníka, který nemá nic společného nejen s komunisty, nýbrž i socialismem. Zmínka o komunismu Wolkerově je stylizována tak, aby se zdálo, že komunismus Wolkerův není komunismem strany, nýbrž jakýmsi humanitářským učením o sbratření lidstva. Každá revoluční báseň Wolkerova je komentována, aby se zdálo, že Wolkerova revolučnost je jen planou frází. Ostatně to zdůrazňuje prof. Hikl v úvodu, praví-li, že Wolkerovi, jako ostatním, byl komunismus módou. Líčí tedy Wolkerera jakožto neupřímného pokrytce a humanitářského žvanila. Je na paní Zdeně Wolkerové, aby protestovala. A samozřejmě je velmi podivné, že dala svolení k takovému vydání. O věci bylo již psáno v Rudém právu, omezíme se tedy na několik poznámek:

1. Jiří Wolker byl řádným členem Komunistické strany Československa, a sice v Praze; patřil do organizace komunistické mládeže v Praze II. (hořejší). Jako důkazu může být použito protokolů ze schůzí mládeže v Praze II.

2. Wolkerova báseň Vězeň, jež je komentována prof.

Hiklem jakožto báseň soucitu s uvězněným, podobným nemocnému, vznikla takto: Za prosincových bouří byl zatčen Jaromír Berák, tehdejší člen Literární skupiny a náš společný přítel, a byl uvězněn na Pankráci. Tedy Berák byl politickým vězněm, a sice vězněm za komunistické vystoupení. Když jsme se dozvěděli o zatčení Berákově, sešli jsme se, tj. redakční rada Dne, a jedním z nejrozhrořčenějších byl Jiří Wolker. Dává-li prof. Hikl na srozuměnou, že Wolker zapomněl ve svých básních na Masaryka, mohu ho ujistit, že tomu nebylo tak v jeho projevech slovních. Ovšem za tyto projevy byl by dnes odsouzen nejméně na pět let. Wolker tehdy navrhoval, aby celé číslo časopisu Den bylo věnováno Berákovi na znamení demonstrace. Na radu Zdeňka Kalisty bylo od věnování upuštěno. Avšak z článků a básní čísla je zjevna jeho tendence. V knižním vydání svých básní otiskl pak Wolker věnování Berákovi. Všechna tato fakta může dosvědčit Zdeněk Kalista a ostatní tehdejší členové redakční rady. Panu Hiklovi nemusí být ovšem tato fakta známa, ale tendence a obsah básně je přece jasný. Běží tu tedy o úmyslnost.

3. Wolker je dnes epizodou z dějin české literatury. Jeho verš byl analyzován odbornou kritikou (Mukařovský v Časopisu Českého muzea) a shledán málo uměleckým. Z Wolkerera zůstává tedy jedině jeho snaha o vytvoření proletářské poezie. A pak Wolkerův komunismus čestný, přímý a nesmlouvavý. Wolker-umělec vzdal se umělecké dokonalé formy, aby jeho poezie byla všem srozumitelná, aby to byla poezie revoluční a bojovná. Bude-li vylíčen Wolker jako neupřímný, konjunkturální básník, pohrávajícím si jen s komunismem, co zbude tedy z Wolkerera?

4. (Poznámka redakce.) Jiří Weil dobrácky přehlédl výbor, který pan Hikl vyhlýkl z Wolkerera. Bylo by ostatně nad naše síly nahradit vydavateli slovy to, o co si říká svou systematickou bezohledností k vybíranému autorovi. Ale přesto musí být panu Hiklovi i správcům Wolkerovy pozůstalosti (kteří za to nesou odpovědnost ještě větší) naprosto jasno, že jsou určité meze v ideové eskamotáži, za něž se beztrestně

nedostane ani člověk s čelem nad tucet poplužních dvorů, i kdyby se tisíckrát skrýval za heslem popularizace. A že by mělo být zákonem zakázáno provozovat takový „popularizační“ hyenismus po živnostensku. Ostatně když se Wolkerův Muž — báseň tak jasná a srozumitelná jako poledne — komentuje poznámkou, že v něm jde o „smrt básníková děda, který, byv v noci raněn mrtvicí, trpěl a nevolal, aby nevyděl domácích a zvláště dětí“, pak to není vydání popularizační, to je vydání pro idioty. A neručíme za to, že i oni nebyli by uraženi takovým lopatovým výkladem básníka.

(Avantgarda 2, č. 7, říjen 1926)

Úplná nevědomost, úplná lhosejnost, úplná shovívavost.
Rény de Gourmont: Koně Diomedovi.

Tristan Tzara hlásí: Čtete mé knihy vyléčí vás Uvidíte že svět je šílený proč třeba potlačit logiku všechny tajnosti odhaleny nic nemá důležitosti není dobra ani zla vše je dovoleno lhosejnost je jediný vhodný a účinný lék lhosejnost bez úsilí a bez důsledků pravda neexistuje řeč je dětská hra netřeba bráti vážně umění politiku náboženství morálku zákony.

V těchto několika nesouvislých větách je v jádře obsažen všechny program, všechna estetika a filosofie dadaismu a načrtnut jeho charakter — ač dadaisté by se na nás jistě obořili, řkouce, že nemají ani programu, ani estetiky, ani filosofie, ba dokonce ani charakteru. Futuristé viděli ve slově „bláznovství“, kteroužto nadávku jim passéistické obecenstvo vrhalo v tvář, téměř slovo uznání. Dadaisté si zakládají na svém idiotství jako na privilegii. Neberou nic vážně, ježto není pravdy a není jí ani třeba, a vědí — v čem se s nimi jistě každý shodne —, že také sami nemají pravdu. Nepokládají za seriózní, závazný a věrohodný žádný lidský názor a princip. Nevěřící pravdě, ať je jakákoliv, což je osvobozuje od povinné úcty k vědě, k filosofii, k umění. Nerespektují ostatně ničeho, nepravdy jako pravdy. A snad jedině úcta k osobní svobodě, k volnosti a spontánnosti